شەڕ بەردەوامەو پێشبینی کۆتایی هاتنی شەڕیش پەیوەستە بە بەدیهاتنی ئامانجەکانی شەڕ!..

حەسەن ڕازانی

بە دەیان ساڵە شەڕ بەردەوامەو نەوەستاوە. لە شوێنێک وەک تاکتیک شەڕ ڕاگیراوەو لە شوێنێکی تر وەک تاکتیک و بەرژەوەندی دەستپێکراوەتەوە. ئامانجیش لەو شەڕانە یەک ئامانجە، کە کورتیەکەی بریتیە لە فراوانخوازیی لە رووی هەژموونی ئابوورییەوە، بەرژەوەندی ئابووریی و کەڵەکە کردنی سەرمایەو پاراستن و وەدەستهێنانی بازاڕی سەرمایەگوزاریە بۆ سیستەمی سەرمایە!
بەهانەکان لە وێنەی دێموکراسیی و سەربەخۆیی و ئایین و مەزهەب و ڕەگەزو ڕەنگ و ...هتد تەنها بەهانەو تاکتیکی گەیشتنن بەو ئامانجە سەرەکیە بە ئیدامەی پێدانی سیستەمی سەرماداریی جیهانیی! جا ئەگەر بابەتی ڕۆژهەڵاتیی و ڕۆژئاوایی و بەرامبەرکێی ئایین و کەلتوورەکان دەهێنرێتە بەرباس، دونیا بن کە هیچ نیە بەجگە لە پێشبڕکێی نێوان کۆمپانیا زەبەلاحەکانی سەرمایەداریی جیهانیی لە نێوخۆیاندا بۆ هەڵلووشینی یەکتر! شەڕی نێوان کۆمپانیاکانی بەرهەم هێنانە نەک شەڕی نەتەوەکان و کەلتوورەکان و ئاین و مەزب و ڕەگەزەکان. بە سەرکەوتنی کۆمپانیایەکی سەرمایەداریی بەسەر کۆمپانیایەکی تری سەرمایەدارییدا، جا با شوێن و ئایین و مەزهەب و نەتەوەو ڕەگەزیشیان جیاواز بێت، هیچ لە ژیانی خەڵکی بەشمەینەت ناگۆڕێت!
شەڕی نێوان ئەمریکاو ئیسڕائیل لەگەڵ ئێران دەچێتە نێو هەمان چوارچێوەوە کە لەسەرەوە باسمان کرد. ئەو شەڕە ئەمڕۆ دەستی پێنەکردووە بەڵکو بە ناڕاستەوخۆیی پێش هێرشی حەماس، وەک پرۆکسی ڕاستەوخۆی ئێران، بە سەر ئیسڕائیل و بە ڕاستەوخۆییش لە ئۆکتۆبەری ٧ی ٢٠٢٣ وە دەست پێدەکات کە حەماس هێرشی کردە سەر ئیسرائیل.
هەر لە دوای هێرشی حەماس بۆ سەر ئیسرائیل، من لە زنجیرە نووسینێکمدا لە ژێر ناوی "شەڕ بەردەوامەو بەردەوامیش دەبی تاکو ئامانجەکانی شەڕ دەهێنرێنەدی!" بە ڕوونی ئەو کات گوتوومە کە شەڕ بەردەوام دەبێ تاکو ئامانجەکەی ناتۆ بە سەرکردایەتی ئەمریکا بۆ تەواوی دەهێنرێتە دی، کە بریتیە لە کۆتایی پێهینانی دەستی چین و

ڕوسیا لە ناوچەکەدا بە پلەی یەکەم و بە پلەی دووەمیش بریتیە لە دابینکردنی ئاسایشی دەوڵەتی عیبری ئیسرائیل کە وەک بەرەی پێشەوەی ناتۆیە لە ناوچەکەدا!
جا لەو پێناوەدا کە سەرکەوتن بەدەست دەهێنێت ئەوە شتێکی ترە.
بەڵام ئێران بەربەستی سەرەکیی بەدیهاتنی ئەو ئامانجەی ناتۆ بوو.
ئێران هەم هەڕەشە بوو بۆ سەر ئیسرائیل و بەرژەوەندیەکانی ئەمریکاو هەمیش پرۆکسیەکی ڕاستەوخۆو بەهێزی چین و ڕوسیایە لە ناوچەکەدا!
جا بۆ ئەوەی ئێران بکرێتە ئامانج دەبوایە لە پێشدا پرۆکسیەکانی ئێران لە وێنەی حەماس و حوسیەکان و بەشار ئەسەدو حیزب اللەی لوبنانی و حیزبەکانی دیوی عێراق کە سەر بە ئێرانن کۆتایان پیبهێنرێت، ئینجا ڕووبکەنە ئێران بۆ ئەوەی بە ئاسانیی کارەکەیان بۆ مەیسەر ببێت. چونکە بە کۆتایی هاتنی پڕۆکسیەکانی چین و ڕوسیا لە ناوچەکەدا، کە ئێران لە پێشەوەی ئەو پڕۆکسیانەدایە، ناتوانرێت کۆتایی بە دەستی چین و ڕوسیا بهێنرێت لە ناوچەکەدا، هەروەها بە کۆتایی هینان بە پڕۆکسیەکانی ئێرانیش لە ناوچەکەدا ناتوانرێت دەست بە ئێران ببرێت. چونکە ئێران ئاسان نیەو بە ئاسانیی ناتوانرێت لە ناو ببرێت!. تکایە بگەڕێنەوە بۆ نووسینەکانی پێشووم لەوبارەوە کە من چۆن لەوبارەوە پێشبینیم کردووە!
ئێستا ئەمە نابێ فۆکەس بخەینە سەر ئەوەی کە ئەمریکا ڕیسوا بووە یان نا، ئەوروپا لەگەڵیدایە یان نا، چونکە ئەمریکاو ناتۆ لە ڕیسوابوون ناترسن لە پێناو گەیشتن بە ئامانجە ئابووریەکانیان.
زووربەی دەوڵەتەکانی ناتۆش ئەگەر بە ئاشکراش لەگەڵ ئەمریکا نەبن، ئەوا بە دڵنیاییەوە لە ژێرەوە لەگەڵ ئەمریکاو ئامانجەکانی ئەمریکادان لە ناوچەکەدا! جا بۆیە لێرەدا دەبێ بڕوانین کە ئایا ناوچەکە و ژێرخانی ناوچەکە وێران بووە یان نا؟ ئایا خەڵکی ناوچەکە ئێستا نەگەیشتۆتە لێواری ئەوەی کە بە سیستەم و فەرمانڕەوایی شێتانیش ڕازی ببێت و بەس بۆ ئەوەی شەڕ کۆتایی بێت و لە دیکتاتۆرێک ڕزگارییان ببیت بۆ ئەوەی دیکتاتۆرێکی تر بێت؟ ئایا چەند سیستەمی سیاسیی و سەربازیی ماون لە ناوچەکەدا کە بە جۆرێک لە جۆرەکان لە گەڵ ئەمریکاو ئیسرائیلدا نەبن؟ ئایا لە کوێداو کەنگێ دەوڵەتێکی جیهانی عەرەبی و ئیسلامی توانیویەتی لە دژایەتی کردنی ناتۆو ئەمریکادا سەرکەوتن بەدەست بهێنێت؟
ئەو شەڕانەش کە ئەمریکا سەپاندوونی لە سەرتاسەری جیهاندا، بەشی زۆری تێچووەکەیان لە سەر شانی سیستەمە سیاسیی و سەربازیەکانی ناوچەکەیەو ئەمەش ڕاستەوخۆ بە زیانی خەڵکی ناوچەکە شکاوەتەوە!
دەسەڵاتی سیاسیی و سەربازی ئێستای ئاخوندەکان لە پێشنیارەکەی

خومەینی لایداوە کە دەیگوت " پاراستنی کۆماری ئیسلامی ئێران لە نوێژو ڕۆژوو واجبترە" ئێران ناتوانێت بە هەتا هەتایە دژی ئەمریکاو ئیسڕائیل بێت. ئێران بۆ موکورییەی خۆی لە سەر دوژمنایەتی ئیسڕائیل و ئەمریکا سەری خۆی و کۆماری ئیسلامی دەخوات. ئێران دەیتوانی شەڕ دەستپێنەکات و واز لە کۆتایی هینان بە ئیسڕائیل بهێنێت کە دیارە هەرگیز ناتوانێت ئەو ئامانجەی بهێنێتەدی! سەدام و قەزافی و جمال عەبدولناسر هەمان قسەی ئێرانیان دەکردو ئەوەش چارەنووسەکەیان بوو کە هەموومان دەیزانین.
ئەو سیستەمانەی جیهانی عاڕەبی و ئیسلامی تەنها بە خەڵکی خۆیان ئازان و تەواوی هێزی سەربازیی و پۆلیسیی هەیانە لەبەر سەرکوتی خەڵکی خۆیان لەناوەوەدا بەکاردەنن! بەڵام کە دێتە سەر شەڕ لە گەڵ ناتۆو ئەمریکا، ئەوە مێژوەکەیان لە دوێنی و لە ئەمڕۆدا دیارە کە چیان بەسەرخۆیان و میللەتەکەیاندا هیناوە!
ئیسرائیل بە کرداریی لە نێو جەرگەی شەڕی مان و نەماندایە، هەردووک جیهانی عاڕەبیی و ئیسلامیی هەڕشەی لەناوبردن و سڕینەوەی ئیسڕائیل لە سەر نەخشە دەکەن و دەورەیان داوە! جیهانی عاڕەبیی بە پشتیوانی جیهانی ئیسلامیی چەندین جار شەڕی لە گەڵ ئیسڕائیل دەستپێکردووەو ئەنجامەکەش دۆڕانی جیهانی عاڕەبیی بووە! کە دۆڕاویشە هەمیشە بە سەرکەوتوو خۆی نیشان داوە. ئەمەش کێشەیەکی دەروونیی گەورەیە لە نێو سیاسەتمەدارانی جیهانی عاڕەبیی و ئیسلامییدا!
جا من وای دەبینم، کە ئێران تەنها دوو چارەی لەبەردەمدایە بۆ مانەوەی کۆماری ئیسلامی ئەویش: یەکەم وازهینانییەتی لە شیعاری لەناوبردنی ئیسرائیل و وازهینانیەتی لە دژایەتی کردنی ئەمریکاو ئیسرائیل و بەرژەوەندییەکانی ئەمریکا لە ناوچەکەدا! ئەگەر وا نەکا دەبێ خۆی بۆ چارەی دووەم ئامادە بکات کە ئەویش بریتییە لە مامەڵەو هەڵوەستی ئەمریکاو ئیسڕئیلە لەبەرامبەر ئێران دا! بۆیە من وای دەبینم کە دەبێ ئیران خۆی بۆ شەڕی درێژخایەن، گەرم یان سارد، لەگەڵ ئەمریکاو ئیسرائیل ئامادە بکات، ئەوەش هەموومان دەیزانین کە ئێران و سیستەمی ئاخوندەکان بەرەو چ هەڵدێرێک دەبات!

دەربارەی پێشبینیکردنی کۆتایی شەڕیش من پێم وایە کە هەموو ئەوانەی کە پێیان وایە شیکردنەوەی تەواوو ڕەهایان هەیە، پلان و سیاسەتی سیاسەتمەدارانی گەورەی جیهانی دەردەخەن یان خۆیان وا نیشان دەدەن کە وەکو شەڕە کەوچکیان کردبێت لە کاتی نان خواردندا لە گەڵ سیاسەتمەدارەکانی ناتۆو ئەمریکاو چین و ڕوسیادا کە وا خۆ دەردەخەن هەموو شتیکیان لەدەزانن ، من پێم وایە هیچ نیە بەجگە لە

ڕای تایبەتی خۆیان. ئەو بۆچوون و تێڕوانینەی منیش دەچێتە نێو هەمان چوارچێوەی ڕاو تێڕوانینی تایبەتەوە! چونکە من پیم وایە لە سیاسەتدا ڕوونیی و ئاشکرایی بە تەواوی بوونی نیەو نا بێ بە جۆرێکیش بێت کە خێرا بزانرێت چۆن هەنگاو دەنرێت! من پێم وایە لە سیاسەتدا ڕا گۆرین و پەشیمانبوونەوە کاریکی نۆڕماڵە! لەو نێوەدا پاراستنی بەرژەوەندیە کەسیی و سیاسیی و نەتەوەیی و ڕەگەزیی و ئابووریی و ئایینیی و مەزەبیەکانیش کاریکی نۆڕماڵەو هەموو ئەوانەش ڕۆڵیان هەیە لە جێگیربوون و نەبوونی ڕای سیاسیی لە شەڕو ئاشتیدا. بۆیە نابێ چاوەڕێ بین بۆ پێشبینیکردنی تەواوەتی لە سیاسەتی سیاسەتمەداراندا!
کەواتە: شەڕ بەردەوام بووەو بەردەوامیش دەبێ تاکو ئامانجەکانی شەڕ بەدەست دەهێنرین. جا با لە شوێنێک شەڕ بوەستێ بەڵام لە شوێنێکی تر دەست پێدەکاتەوە!

!

خوێند▯ن▯وەیەک بۆ شیعری ترۆپکی نامۆیی چنار عەلی.. ستار ئەحمەد

Message Body

ترۆپکی نامۆیی.. لە دورگەی شوناسدا

ئەمڕۆ بۆ خۆم گریام
وەک ئەوەی مر▯ق ن▯بم
زەمەن چەند بێڕەحمە
من و دڵ
هیچ باش نین ،
هەست بەجۆرێک لێمان داماڵراوە
ناچینەوە سەری دێڕ
هەر دێڕێک دەگرم دەئاڵۆزێ
بووم بەکەسێک بەهیچ شێوەیەک خۆم ناناسم .!

ئیستا حاڵی بووم ، دونیا چییە .!
هەرگیز نەمدەویست من گریان
پێناسە بکەم
بەڵام خەم وایلێکردم ،
مافی نیشتەجێ بونیشی بدەمێ
لە شاری دڵدا
دەمویست بەو جۆرە بژیم
کە ڕۆح دەیەوێ
بەڵام کات ڕەنگی شێوە و
قەبارەی کەموڵەی ژیانی دیاریکرد
ئاهـ پەشیمانی ئێمە بۆ ئەو شتانەیە
کە گرەومان لەسەریدەکرد
کەوایە دڵ مەشکێنە کە تۆ جوانترین شتی
لەم گەردوونەدا
ئای خاک بەسەر ئەوانەی ماسکی خۆشەویستی ساختە دەپۆشن و
بەبێ خەم سەر دەخەنە سەرسەرین .!

چنار عەلی

ئەم تێکستەی شاعیر (چنار عەلی) گەشتێکی پڕ لە ناسۆر و گەڕانێکی قووڵە بۆ ناو کەنارە تەنهاکانی ڕۆحی مر□ق، ئ□و مرۆڤەی لەبەردەم گەردەلوولی زەمەن و گۆڕانکارییە کتوپڕەکانی ژیاندا، هەست بە نام□ی□کی کوشندە دەکات. شاعیر بە وێنەیەکی کاریگەر و هەژێنەر دەست پێدەکات و دەڵێت "وەک ئەوەی مر□ق ن□بم"، ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی ئازار و ژانەکە هێندە گەورەیە، لە سنوور و توانای بەرگەی مرۆیی بەدەرە. لێرەدا مر□ق ل□بەردەم ئاوێنەی ژیاندا وێنەی ڕاستی قینەی خۆی لێ وندەبێت و دەگاتە ئاستێکی وا کە دەڵێت "بووم بەکەسێک بەهیچ شێوەیەک خۆم ناناسم"، ئەمەش ل□وتکەی قەیرانی ناسنامەیە، کە تێیدا مر□ق ل□ ناوەوەی خۆیدا دەبێتە نامۆ و لە دورگەیەکی تەنهاییدا جێدەمێنێت، وەک بڵێی زەمەن هەموو پردەکانی پەیوەندیی لەگەڵ خودی ڕاستی قینەی خۆیدا ڕووخاندبێت.
زەمەن لەم دەقەدا وەک هێزێکی سەرکوتکەر و بێبەزەیی دەردەکەوێت، هێزێک کە بە ئارەزووی خۆی ڕەنگ و قەبارەی ژیانی مر□ق دیاری دەکات و دەبێتە ڕێگرێکی پتەو لەبەردەم خولیا و ئارەزووەکانی ڕۆحدا.
کاتێک شاعیر دەڵێت "ناچینەوە سەری دێڕ"، وێنەیەکی هونەریی جوان و پڕ مانا بۆ خوێنەر دەکێشێت لەسەر پچڕانی زنجیرەی ژیان و تێکچوونی هاوسەنگی؛ وەک ئەوەی مر□ق ه□رچەندە هەوڵی ڕێکخستنەوەی سەرتاپای

ژیان بدات، ئاڵۆزییەکان وەک کێڵگەیەکی مینڕێژکراو ڕێگەی پێنادەن بگەڕێتەوە سەر ڕێڕەوە ئاساییەکەی خۆی. لێرەدا خەم و گریان چیتر میوانێکی کاتی و تێپەڕ نین، بەڵکو شاعیر لە وێنەیەکی شیعری ناوازەدا، مافی نیشتەجێبوونی هەمیشەیی لە شاری دڵدا پێبەخشیوون، ئەمەش نیشانەی ئەوەیە کە ژان بووەتە بەشێکی دانەبڕاو لە هەموو چرکەساتەکانی تەمەنیدا.

شاعیر لەم تێکستەدا بە پەژارەیەکی زۆرەوە باس لەو گرەوانە دەکات ،کە لە ژیاندا دۆڕاندوونی، ئەو شتانەی کە ڕۆژێک لە ڕۆژان هیوای گەورەی لەسەر هەڵچنیبوون، بەڵام ئێستا تەنها پەشیمانییان لێماوەتەوە. ئەم پەزش و پەشیمانییە تەنها بۆ ڕابردوو نییە، بەڵکو بۆ ئەو ڕۆژانەشە ،کە مرۆڤ تێیدا نەیتوانیوە بەو جۆرە بژی کە ڕۆحی داوای دەکرد. لە کۆتایی تێکستەکەدا، بابەتەکە لە خەمی تایبەتییەوە دەگۆڕێت بۆ ڕەخنەیەکی توندی کۆمەڵایەتی و ئاکاریی. شاعیر بە زمانێکی ڕەوان پەردە لەسەر ڕووی ئەو کەسانە لادەبات کە بە دەمامکی خۆشەویستیی ساختەوە دەژین و بە بێباکی و بێ هیچ خەمێکی ویژدانی سەر دەخەنە سەر سەرین.

لێرەدا جیاوازییەکی ڕوون و دژبەیەک دەبینرێت لە نێوان پاکیی دڵ و پیسیی دەمامکەکان. شاعیر جەخت دەکاتەوە کە دڵ جوانترین و پیرۆزترین شتی ناو ئەم گەردوونە پان و بەرینەیە، بەڵام هەر ئەم پاکی و ڕاستگۆییەشە کە دەبێتە قوربانیی زەمەن و مرۆڤە دووڕوو و ساختەکارەکان. ئەم نووسینە هاوارێکی کپ و ناڵەیەکی پڕ لە سوێیە لە قووڵایی تەنیاییەوە، کە تێیدا پەشیمانی، کات، و گەڕان بەدوای شوناسی ڕاستەقینەدا دەبنە تەوەری سەرەکیی گوتارەکە. شاعیر بەم دەقە پێمان دەڵێت کە ژیان لە سایەی دەمامکەکاندا جۆرێکە لە مردنی هێدی، و تەنها ئەوانەی خاوەن دڵێکی ڕاستەقینەن دەتوانن مانا قووڵەکانی ئازار و گریان وەک نیشتەجێیەکی هەمیشەیی لە ناوەوەی خۆیاندا قبووڵ بکەن.

کۆپەی عیشق.. سەلام عومەر

من ناوم کۆپەیە، نەبەرەی خێزانەکم نەخوشکم هەیە و نەبرا، لە نەو تۆفانی گەدا بەربوومەوە و بەئاوی روبار بسمیلیان کردم، بە بەردێکی تیژ ناوکیان بڕیم و بەدەسماڵی مامانەك مەلەتکە کرام، کاتێك

گوێیەکانم کرانەوە گول□□ د□باری، دوکەڵ یەکەم دیمەنی بینینم بوو، خۆ بۆنی باڕووتیش ئەو هەستە بوو ساوایمی ئاودا، باوکم لەم بۆردوومانەدا شەهید بوو، سەبری دایکیشم بەتەنێ مایەوەو بەکولەمەرگی بەخێوی کردم، لەنێو جەنگێکی دەستەویەخەدا و بەبێ مامان لەدایك بووم، کەچی کەسێك نەیگوت بەپەرجوو هاتە بوون.

+++++++

چەقۆیەکانی دایە سەبری من تیژم دەکردنەوە، کەس هێندەی من لە بەرد هاویشتندا دەستی راست نەبوو، هێندەی داربیەکان ببڕمەوەو بیانکەمە تیروکەوان، لەلایەن خاوەن رەزەکانەوە دەیان شولکم وێکەوت.
چۆلەکەکانی گەڕەکمان هیچیان نەدەهاتنە سەر درەختەکانی ئێمە، ئاخر بەدارلاستیق تەپەم لێهەڵدەستاندن و هەڵیشمنەدەگرتنەوە، شەوانە لە دەرگای هەموو جیرانەکانم دەدا و رامدەکرد، بۆیە لە گەڕەکی ئێمە شەوانە کەس دەرگای نەدەکردەوە، دەیانزانی منداڵێکی چەتوونە و پێیان رادەبوێرێ، چونکە بەتەنێ بووم و برام نەبوو، بۆیە دەبوو خۆم لەسەر خۆم بکەمەوەو نەهێڵم کەس لێمبدا، بابم نەبوو تا ئامۆژگاریم بکا، خزمەکانیش شتاقیان خۆیان تێنەگەیاندین، بۆیە هەر لە منداڵیەوە پشتم بەخۆم بەست و شەڕم بەداروبەرد دەفرۆشت، هەموو هاوتەمەنەکانم دەیانویست ببنە برادەرم، هەتا لێیان نەدەم، وشەی هەتیو لە کۆڵا نەکەمان نەما، یەك کەسیش نەیدەوێرا پێم بڵێ هەتیو، ئاخر هەموو بابیان هەبوو ئەمن نەبێ، ئێواران بابەکان دەهاتنەوە و منداڵەکان بەدوایاندا دەچوونە ژوورێ، من نەبێ تا دایکم لەکار نەگەڕابایەوە نەمدەوێرا بچمەوە، بۆیە بوومە سەرسەری و هەمیشە چەقۆ لە بەرپشتم و دارلاستیکیش وەك ملوانکە لە ملمدا بوو، ناو چەکمەجەکەی مدیری قوتابخانەمان پڕ بوو لە چەقۆ و کەلابەرد و بۆکسخەنجەری من، بۆیە هەمیشە لە ماڵەوە بووم، دایکم نانی بۆ ماڵان دەکرد و منیش لە کۆڵانان شەڕەشەقم دەکرد، تا تەمەنی لاویەتی ئاوا بەڕێمکرد و کەس بەهەتیویم غەمی نەدەخوارد و کەسیش بە ئازایەتیم پێی نەدەگوتم خولەپیزە، وەلێ بە دایەگیانیان دەگوت سەبەی نانکەر.

+++++++

ئێستا لەنامۆیدام و خەریکە سوێمبێتەوە بۆ شارەکەم، ئەو شارەی هەموو تەمەنم لەناویدا بە سەرسەریەتی بەڕێکرد، حەزدەکەم بچمەوە نێو رەزەکان و وەبەر شولکانم دەن، مامۆستا بڵێ دەستت بکەوەو دە داری مزر بخۆم، چۆلەکەکان لەترسی من هەڵفڕن و دایکیشم بڵێ کوڕم ب□س ب□هۆی تۆوە لە گەڕەك دەرماندەکەن.
ئێستا خۆم و خۆشەویستەکەم لە نامۆیداین، ئەو بوو منی لە هەموو کەتنەکانی تەمەنم دوورخستەوەو کردمی بە مرۆیەکی عاشق، ئەوبوو

نەرم نەرمی کردمەوەو کردمی بە لاوێکی خاوێن، چەقۆیەکانی پێفڕێدام و قەڵەمی پێهەڵگرتمەوە، فێرە نامەی دڵداری کردم، پرچە ئاڵۆزەکانی پێشانە کردم و دواتر منی ناردە ناو کار و بۆ یەکەمجار فێرە کاسبی کردم، نەیهێشت چیدی دەست لە دایکم پانکەمەوەو بەزۆریش پارە لە هاوڕێکانم بستێنم، هات و وەك پەپولە لەناوەندی دڵم نیشتەوە و بەجۆرێك ئارامی کردمەوە وەك ئەوەی قەت دڵی کەسم ئازار نەدا بێ، ئەوەندەنا کاتێك ماڵباتەکەی چەند جارێك بەمنیان گوتبوو ناتدەین بەو هەتیوەشەللاتییە، بەبێ دوودڵی قۆڵی لە قۆڵینام و لەوشارەی فێرە شەڕانگێزی و خۆشەویستی بووم دوور دوور کەوتینەوە، ئیدی بۆیانگێڕامەوە کە خەڵکی گوتوویانە کڵپە قەت نا بێتە پیاو چونکە کچی خەڵکی هەڵگرتووە،
وەلێ نەیانگوت مەجنوونە و بەدووی لەیل کەوتووە.

+++++++

ریشم سپی بووە، هەموو شەوێك گوێ لە هەواڵەکان دەگرم، ئەو هەواڵە ناخۆشانەی لە وڵات و نێو شارەکەم روودەدەن، دەیان چیرۆکی سەیر دەگێڕنەوە و یەك کەسیش ئاگای لەو نام□ی□ی من نییە کە خەریکە بەڕاستی کڵپە لەخۆم هەڵدەستێنم و لەتاو دووری دایکم وێران بووم، شەو نییە نەبیستم و نەبیستمەوە کە لەنیشتمانەکەم چی روودەدات:، کەچی کەس باسی بزر بوونی دوو شەیدا ناکەن:
خۆ شەپۆلەکانی روبار هەزارانی وەك ئاڤێستایان لولدا، لەنێو دۆزەخی قوڵایدا هەناسەیان لێبڕین و دەنگیان لێ سوتاندن، ئاخر لەنێو ئیجەدا بەگروپ لاوەکان جێدەمان و لافاو چەندان گوند و شاری بەخ□□ک□ی□و□ رام□□ی، کەچی کەسیان بەقەت ئاڤێستا نەبوونە چیرۆکەکانی بەرئاگردان، نەچوونە پانتایی شاشەکان.
کێ هەیە ناوی شیرین ببیستێ و فەرهاد نەناسێ؟ خۆ هەموو عاشقانی دنیا لەکورەی عیشقدا هەڵقرچاون، لەنێو پۆلوەکانی خۆشەویستیدا برژاون، بوونەتە خۆڵەمێش و لەگەڵ بادا پەرت بوون، کەچی هیچیان وەکو شیرین و فەرهاد نەبوونە ئەفسانە.
چما کەس هەیە لەکاتی دوعا کردندا دوعای ئەنجن ئەنجن کراوی بیرنەیاتەوە؟ خۆ هەزارانی وەك ئەو لە نێو ئایدیۆلۆژیای دیندا بەردباران کران و هەلابەهەلا بوون، خرانە نێو چاڵەکانەوە و بۆ هەتاهەتایە بزرکران، کەچی کەسیان وەك کیژە ئێزیدیەکە نەچووە نێو لاپەڕە و هەواڵەکانی دنیاوە.

+++++

ئێستا من لەنێو حیکایەتەکانی عیشقێکی نامۆدا پەپولەیەکم و با هەڵیگرتووم، جارێك لەنێو دۆزەخی ئاودا بزرم دەکا و هەندێ کەڕەتیش هەڵمدەداتە نێو کورەکەی فەرهاد و سوورم دەکاتەوە.

با بۆ منی پەپولە بۆتە گەردەلول و لەنێو فڕكەی بەردەكان دا
بەخوێنی دوعاوە گیر دەبم، ئیدی بۆ هەتاهەتایە لەنێو ئەم خوێنە
كوڵاوەدا د□ز□م و دەبمە پەڵوو.
با هەڵیداومە نێو وڵاتێك جگە لە خۆشەویستەكەم كە ئێستاش
مامۆستامە، كەس نازانێ چ كڵپەیەك لەنێو دڵی كڵپەدایە؟ دەمەوێ
گەشتێك بۆ شارەكەم بكەم، كەچی دەڵێن هەموو چەقۆكانی منداڵیت
لەنێو جەستەدا دەچەقێنین، دەڵێن ئەوێ دەبێتە دۆزەخ بۆت و
بەزیندوویی دەتسوتێنین، دنیا گۆڕانكاری بەخۆیەوەدی كەچی چیرۆكی
رەدووكەوتنەكەی ئێمە وەك خۆیەتی و كەس نەیگوت ئەوانە ئەسمەر و
مامەرن؟
+++++++
منی كڵپە بەنێو ئەفسانەكانی عیشقدا هاتووم، بۆیە هەندێجار
پێمدەڵێن قەقنەس و زۆر جاریش بڵێسە، لە هەموو وێستگەكانی
خۆشەویستیدا قاپێك پشكۆم خواردۆتەوە و لە تەواوی هێلانەكانی
دڵداریدا تەنیا لێفەی گڕیان پێداداوم، لرفە لرفی دارستانەكان و
قوڵپەقوڵپی گڕكانەكانم، كەچی نەچوومە نێو حیكایەتەكانی بەر
ئاگردان و نەوەك فەرهاد ناویان هەڵگرتم، بۆنچڕوكی عیشقی من
بەهەموو دەلاقەكاندا رۆیشت و لە تەواوی دیوەكانی ئەم زەمینە
نیشتەوە، كەچی نەخستیانمە نێو فۆلكلۆرەوە و نەكەسێك سوتانی منی
وەكو شوكوڵڵای بابان خوێندەوە.
گڕ تۆپەڵ تۆپەڵ لەنێو دڵێكی سارددا لرفەیاندێ، خوێنێكی كوڵاو
دەڕژێتە نێو دەمارەكان و ك□ل□سەریان كردوومە فەرهەنگێك لە وشەی
ئاگرین و جەستەم لە هەموو لایەكەوە پڕوشكی لێدەبێتەوە و كەچی كەس
وەك محەمەد بوعەزیزی تونس باسی نەكردم.
+++++++++

خۆم كڵپەم و ئاگری خۆشەویستیش لە خوێنمدا قوڵپدەدا، بەو هەموو
گەرمیەی خۆمەوە لە نامۆیدا خۆشەویستەكەم باوەشم لێدەدا و ناسوتێ،
بەبیرم نایات گریابم، كەچی لێرە سیمای هەموو كەسەكانم كە تەنیا
دایكمە دێتە بەرچاوم و ئازارم دەدا، ئاوێك لە چاومەوە دەڕژێ ئێوە
پێی دەڵێن فرمێسك، لەلای من جۆگەو روباری شارەكەمن دەچۆڕێنە نێو
هەنیەم و چیرۆكی بێخەتایم بۆ گەردوون دەگێڕنەوە، هەرچەند سیمای
ترسی منداڵەكانی كۆڵان دێتە بەرچاوم ئەو ئاوە دەڕژێ و لەگەڵ خۆی
دەمباتەوە شارەكەم، شارێكی دوور دوور، وەلێ لەنێو خەیاڵمدا هێندە
نزیكە هەرچاوداخەم لەوێم، شارێك لەناویدا بوومە سەرسەری و دواتر
عاشق، عاشقی كچێك وەك پەرجوو منی كردە مرۆ و كەچی كەس پێی
نەگوتین شێخ فەرخ و خاتوون ئەستی؟

+++++++
لەنێو فرۆکەخانەیەکی وڵاتی غەریبی، من و هاوژینەکەم، ببوورن مامۆستا بێکەسەکەم، کە کەس وەکو من و ئەو بێکەس نییە، چاوەڕێی نیشتمانین، بەدیار گەیشتنی فرۆکەیەك دایکمی هەڵگرتوە و ئیدی هەردووکمان تەنیا ئەو دایکە و ئەو نیشتمانەمان هەیە، دەچینە باوەشی و تا مردن نان لە بەردەمی دادەنێین و هەرگیز نایەڵین جارێکی دی پێی بڵێن: سەبەی نانکەر.
2025

کەشی ئاسمان.. سمکۆ ئەحمەد ڕەشید

1
بە بیرمدێت لە نێوان ژیان و مردن
فاریزەیەک هەبوو
2
گوێم لە دەنگی شکانی
پشتی زەوییە
ئاخر قورسە تەنیایی من
3
دڵۆپێک ئاوی پاکم
ئەوەی لە درزی زەوی دەترسێت
من نیم
4
شانت نا،
ئەوەی دەبێت باران بیناسێت
دڵە
5
بەناو قوڵپی پێکەنیندا هات
دەستی گەیشتە نەرمایی ڕەحم
ئاگرێکی چڵکن.
6

بە ياخەى شەقامەكانەوە،
مەدالياى شەرمەزارين
تەرمى پشيلەكان!
7
لەناو تەمومژى مەنفا
پێكەو□ون بووين
من و نيشتمان.
8
هێشتا ڕووخسارى خۆڵ دەناسمەوە
هێشتا ئاسمانم چۆڵ نييە
كەواتە من هەم
9
كە ئاوڕم لە تەنيايى خۆم دايەوە
بوو بە كۆميديا
فيلمە تراژيدي□كە.
10
ئەوەى لە كەلێنى پەنجەكانمدا
دەدرەوشێتەوە
هەتاوى خۆمە
11
بازنەى بەتاڵ،
پڕە لە خۆڵەمێشى خەون —
پرياسكەى مر□ق.
12
باران بێهوودە دەبارێ
(بەخوێن ئاو نەدرێ بەر ناگرێ
دارى ئازادى)!
13
لە باخچەكە
بۆ پيتێك لە گوڵى ڕووخسارت گەڕام
لە ڕەش□ با تووڕەتر
خۆى بە نەرمايى دڵمدا كێشا
نائومێدى!
14
خاڵێك دانێن
ئەم سەفەرى بێدەنگييە
تاريكترە لە تاريكى

15
لەسەر شانی تاریکییەوە هەڵدێران،
هەر دەنکێکیان
کەوتە قوڵایی خەرەندێ
خەونەکانمان!
16
دابەشی تەنیایی بکەیت،
هەزار مردن و کەسرێک دەردەچێت
ژیـــان .
17
دەڵێی ساردیی
لە تەنیایی من خواستووە
زستان.
18
بۆ شوێنپێی کۆترەکان دەگەڕێم
ڕۆژگارێک
نێولەپی دڵم هێلانەیان بوو
19
ئەستێرەکەی سەر شانم کشا
سەری کەوتە نێو کۆشی ئاسمان
باوکم
20
حەز دەکەم بە ژیان بڵێم، سوپاس
وەک ئەوەی
شەوێکم ه□ بێت سپی بێت
وەک ئەوەی
ڕۆژێکم ه□ بێت ڕەش ن□ بێت

مامۆستایان دینەمۆی پەروەردە

و فێرکردنن.. رەزا شوان

هەر لە کۆنەوە، بە چاوێکی رێزەوە لە مامۆستایانیان روانیون. چونکە بە درێژایی سەردەمەکانی مێژوو، مامۆستایان خاوەنی پەیامێکی پیرۆز و گرنگ و چارەنووسساز بوونە. هەر ئەم پەیامەشە کە رێز و پیرۆزی و شکۆمەندی و پێگەیەکی بەرزی کۆمەڵایەتیی بە مامۆستایان بەخشیوە.
میری شاعیرانی عەرەب (ئەحمەد شەوقی) ـ کە بە رەچەڵەک کوردە ـ لە ستایش و گەورەیی مامۆستادا دەڵێت:"هەستە بۆ مامۆستا شکۆدارییە … هەندەی نەمابوو کە مامۆستا ببێت بە پەیامبەر".
مەبەستی ئەمە مامۆستایانی کوردە. کە چرایەکی هەمیشە داگیرساوی گەشن. تیشکی گەشی زانست و زانیاری، بە نەوەی نوێی ئێمەمان دەبەخشن. خۆرێکی تیشک زێڕینن رێگا بە کەسانی تر رووناک دەکەنەوە. مامۆستایان گوڵەی گەش و بەنخەشی هەمیشە بەهارن، بە گوڵاوی بۆن و بەرامە خۆشی زانیاری مەستمان دەکەن.
مامۆستایان هەنگ ئاسایی لە جوانترین گوڵزاری گوڵ هەمەڕەنگدا، شیلەی هەڵاڵەی زانست و زانیاری هەمەچەشنە دەمژن و هەنگوینی زانست و زانیارییان لێ دروست دەکەن و پێشکەشی رۆڵەکانی گەلەکەمانی دەکەن. مامۆستایان گرنگترین کۆڵەکەن لە کۆڵەکەکانی، بنیاتنانی تاکی سوودبەخش و کۆمەڵگایەکی بەختەوەردا. مامۆستایانی کوردمان، گرنگترین کارتێکەرن، لە ژیانی ئەمڕۆ و لە داهاتووی گەلەکەماندا. بەبێ مامۆستایان، کوردستان دەبێت بە تاریکستان.
مامۆستایان پێشمەرگەی جەنگاوەرن، خۆڕاگر و کۆڵنەدەری گۆڕەپانی جەنگن، کە بە چکی بڕوا و دڵسۆزی، بە چەکی زانست و زانیاری، شەڕی نەزانین و دواکەوتن دەکەن. هەمیشە لەم شەڕەیاندا براوەن و سەرکەتوون. مامۆستایان رابەرن، پێشەنگن، پێشڕەون، بەخشندەن. مامۆستایان، دایکن، باوکن، خوشکن، بران، دڵسۆزترین هاوڕێن. مامۆستایان چێنەری تۆوی شادی و ئاشتی و بەختەوەرین. هەردەم گەشبین و هیوابەخشن. مامۆستایان دوژمنی نەزانین و دواکەوتنن. هەڵگری ئاڵای گەشەکردن و پێشکەوتنن. هاندەری گۆڕانکاری و داهێنانن. بۆیە چارەنووس و داهاتووی گەلەکەمان لە دەستی مامۆستایانی کوردمان دایە. چونکە ئەو قوتابیانەی کە مامۆستایان بە راستی و بە دروستی پەروەردە و رێنمایی و ئاراستەیان دەکەن و بە جوانی فێریان دەکەن و رایاندەهێنن. هەر ئەم قوتابیانەن، دەبن بە سەرکردە

و رابر و پشوا و ب کاربدست و ب سیاستمدار . هموو کاروباری کوردستانمان بوو دبن.

خزمت و چالاکی مامستایان، تنها ل ناو پل و قوتابخاندا نی. مامستایان رکی گرنگیان ل گشکردن و پشکوتنی کمدا هی. مامستایان جکرن و ل هموو بوارکانی تککشان و ژیاندا، ری برچاویان هی. ئو مامستایانن ک ئلفوبی کوردایتی و کوردستانپروری فری قوتابییکانیان دکن. فریان دکن ک کوردستانیان خشبوت و پارزگاری لبکن. فری خوشک و برایی و تبایی و یکتی و یکیزییان دکن. فری هروزی و هاوکارییان دکن. ئو مامستایانن، ب چمکی ئازادی و دیموکراتی و یکسانی قوتابییکانیان رادهنن.

ئگر شارستانییتی نو، ب دانا و زانا و داهنران و کناودارانییو دنازت. دبت ری مامستایان فرامش نکن. ئو راستیی لبرچاوبگرن، ک ئم داهنر و ناوداران، قرزاری مامستایانن، قوتابیانی مامستایان بوون. ئوانیان فرکردن و هانیاندان ب داهنان و ب دزینو. ئوان ب جوانی پرورد و رنماییان کردن. ئوان هشیانیان ب زانیاری زاخاودان و هیوایان پ بخشین.

ل داهاتووشدا، هر داهنان و پشکوتن و گشکردنک بن ئاراو، پشکی شری شانازی، ب دسزی و خبخشین و ر و ماندووبوونی مامستایان دگتو.

چی بین و چی بنووسین. گر برنخترین خاتیش ب مامستایان ببخشین. هاوتای ری پیرز و ماندووبوون و دسزی مامستایان ناکنو. هر هموومان قرزاری چاک و ماندووبوونی مامستایانین. بگومان بنیاتنانی مرقی دروست و هاوسنگ، زر گرانتر ل دروستکردن و بنیاتنانی کشک و تلار و ئاپارتمانی بابرز.

مامستایان (ئافرت ـ یا ـ پیاو) دینمی پرسی پرورد و فرکردنن. رکی بنتییان ل دروستکردنی پروردیی و دروونی مندااندا هی. ری مامستایان تنها فرکردن نی. فرکردن بب پروردیکی دروست، ناتوانین ب فرکردن ناوی برین. سوودی فرکردن چیی؟ ئگر قوتابی تنها بخونتو و بنووست. بام نابد بت و کموکویکی زری ل بهاکان و ل روشت برز کمایتییکاندا هبت.

ئگر وا پبگات، ئاکامکی ل ئستی مامستایانی ب

ئەزموون و ناب□□دن لە ئامانجەکانی پەروەردە و فێرکردن.

قوتابیان لە زۆربەی رەفتار و هەڵس و کەوتەکانیاندا، چاولێکەرن و چاو لە مامۆستاکانیان دەکەن. بۆیە پێویستە مامۆستایان هەردەم، پێشەنگ و سەرمەشق و نموونەی باشبن بۆ قوتابییەکانیان. پێویستە مامۆستایان وەک منداڵەکانی خۆیان یا وەک خوشک و براکانی خۆیان، قوتابییەکانیان بلاوێنن و بە دروستی رەفتاریان لەگەڵیاندا بکەن. پردێکی خۆشەویستی و رێزگرتن پێکەوەیان ببەستێت.

دوبەی: ٢٠٢٦

یەکەمین کتێبی پەیامی شیعری پێشەوا کاکەیی، بە بۆنەی ڕۆژی شیعرەوە، لە چاپ دەرچوو

کەڵکەڵەی پەیامی شیعری… لە چاپ دەرچوو

کەڵکەڵەی پەیامی شیعری، پێنج پەیامی شیعری دوورودرێژە لە ساڵڕۆژی شیعردا خراونەتە ڕوو. لە دیزاینی ئیبراهیم ساڵح و هەڵەچن و ڕێنووسی وشیار عەلی□□ و لە ناوەندی چاپەمەنی و ڕۆشنبیریی کارۆ چاپ دەکرێت.

ئەم پەیام و گوتارانەی لە ڕۆژی شیعردا خستوومنەتە ڕوو، بۆ ئەوەیە کە دیوی پشتەوەی ببینین و شیعر بەرەو ئەوە نەچێت خاوەندار بکاتە بێخاوەن و بێخاوەن بکاتە خاوەندار. ئەم کۆمەڵە پەیام و گوتارە شیعرییانە بۆ ئەوەیە شیعر لە ڕوانین و گوتراو دوور بخاتەوە و شاعیر بەرەو ڕۆچوون بڕوات، شیعر بینراوێکی چرکەساتی نەبێت لە چاوترووکانێکدا لە بار بچێت. ڕاستە باس لە پەیدابوونی شێوەیەک و چەندان شێوەی تری شیعری دەکرێت، بەڵام مەترسییەکان ئەوەیە کە لە سا□ی ئەم شێوانەوە سێبەرەکانیان لە ڕۆح دوور دەکەونەوە، بۆیە ناکرێت بڵێین شیعر نەکەوتووەته ناو قەیرانەوە، بەڵکوو بە برینێکی

زۆریشەوە دەڕوات و ڕۆحی تێکشکاوی خۆیشی دەبینێت.

شیعری ئایندە بۆ تەنیا ڕەهەندێکی کاتی نییە، بەڵکوو بە شێوەیەکی نوێ و ڕێچکەیەکی نوێی درووستکردنی شیعرەوە لە چەند لایەکەوە سەر دەردەهێنێتەوە کە پێکهاتەی شیعر لە (شێوە و زمان،) (ڕۆح و زەمان) و (بیر و خەیاڵ) دەترازێت بۆ پرسیاری قورمیشکراو بەوانەوە، کە ئەمەیش مەترسییەکەی لەوەدایە گوتراوەکان دەکوترێنەوە و ناناسرێنەوە. خاوەندارەکان بەخاوەن دەکرێن و ئامێرەکان زمانێکی ساختەیان پێ دەدرێت. فرەکولتوور بەرەو تاکڕەهەندی و کولتوورێکی چەقبەستوو دەڕوات. ئەوەی لە داهاتوودا مەترسییەکان دێنە گۆڕێ، دەیان شێوەی شیعر دێتە درووستبوون، بەڵام بە ڕۆحێکی بزر و عەقڵێکی هەڵبزێکاوەوە، بە بیرێکی تێکترنجاو و هونەرێکی ڕەنگکراوەوە. بۆ ئەوەی لە داهاتووی شیعردا وەک عەقڵێکی شیعری لە دایک بیت و نەبیتە شاعیرێکی ئامێرگەڕەی زیرەکیی دەستکرد، خۆت بناسە و خۆت بخوێنەوە، شیعر بخوێنەوە، گوتاری شیعری و ڕەخنەی شیعری و تیۆریی شیعری بخوێنەوە، ئەوسا ئەگەر لە غەمی شیعردا بیت، دەزانیت کە زیرەکیی دەستکرد ناتکاتە شاعیرێکی هۆشیار، بەڵکوو دەتکاتە ئامێرێکی ڕێکخراو بە زمانی تۆ و عەقڵی خۆیەکی کۆکراوە.

کەڵکەڵەی پەیامی شیعری

پێشەوا کاکەیی پەیامی شیعری

ناوەندی چاپەمەنی و ڕۆشنبیریی کارە